

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 โดยจำแนกตามประเภทวิชาและขนาดของสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลจากอาจารย์ประจำวิชาสามัญ ช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 แบบสอบถามวัดระดับปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษามีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .30-.80 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 เก็บรวบรวมจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 341 คน มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคำตอบในการวิจัยและทดสอบสมมติฐานการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. ปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 จำแนกตามประเภทวิชา และขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและทุกรายด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง
2. เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2

2.1 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 จำแนกตามประเภทวิชา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนในการดำเนินงานตามภารกิจทั้ง 5 ด้าน โดยรวมแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านงานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษาและด้านงานโครงการพิเศษ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน ด้านงานปกครอง ด้านงานสวัสดิการและพยาบาล แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยวิเคราะห์ความแปรปรวน

ในการดำเนินงานตามภารกิจทั้ง 5 ด้าน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านงานสวัสดิการและพยาบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ส่วนด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน ด้านงานกิจกรรมนักเรียน นักศึกษา ด้านงานโครงการพิเศษ ด้านงานปกครอง แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3. รูปแบบการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 จากการศึกษาปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 ได้พบปัญหาในแต่ละด้าน ผู้วิจัยจึงนำเสนอข้อสรุปของปัญหาต่อผู้เชี่ยวชาญ พิจารณาทิศทางการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 และผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาสังเคราะห์และวิเคราะห์เชิงคุณภาพเพื่อกำหนดรูปแบบการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 ในแต่ละด้านดังนี้

3.1 ด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน ประเด็นปัญหาที่สำคัญดังนี้ อันดับหนึ่ง ปัญหาการติดตามภาวะการมีงานทำและการศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษา อันดับสอง ปัญหาการปรับเปลี่ยนแผนงานแนะแนวอาชีพและจัดหางานเพื่อนำสู่การปฏิบัติจริง และอันดับสาม ปัญหาการจัดหางานให้แก่นักศึกษา

จึงเสนอรูปแบบการดำเนินงาน ด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน ดังนี้

1. เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการแนะแนว/ ผู้จัดการฝ่ายบุคคล/ เข้ามามีส่วนร่วมวางแผนดำเนินงาน

2. แต่งตั้งคณะกรรมการทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

3. จัดตั้งอำนวยการความสะดวก/ สนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอและเหมาะสม

4. มีการตรวจ/ นิเทศงาน/ เสนอแนะแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

5. วิเคราะห์ผล/ ประเมินผล/ สรุปผล/ รายงานผล/ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง/ มีการวิจัย

3.2 ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา ประเด็นปัญหาที่สำคัญดังนี้ อันดับหนึ่ง ปัญหาการปรับเปลี่ยนแผนงานกิจกรรมนักศึกษาเพื่อสู่การปฏิบัติจริง อันดับสอง ปัญหาการจัดหาอุปกรณ์กีฬา และสถานที่ออกกำลังกาย และอันดับสาม ปัญหาการดำเนินงานชมรมต่าง ๆ

จึงเสนอรูปแบบการดำเนินงาน ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา ดังนี้

1. เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านนันทนาการ/ พรีกเกอร์สโว์/ ผู้สื่อข่าว/ ชุมชน/ ผู้ปกครอง/ ตัวแทนนักศึกษา/ เข้ามามีส่วนร่วมวางแผนดำเนินงาน

2. แต่งตั้งคณะกรรมการทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

3. จัดตั้งอำนวยการความสะดวก/ สนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอและเหมาะสม

4. มีการตรวจ/ นิเทศงาน/ เสนอแนะแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
5. วิเคราะห์ผล/ ประเมินผล/ สรุปผล/ รายงานผล/ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง/ มีการวิจัย

3.3 ด้านงานโครงการพิเศษ ประเด็นปัญหาที่สำคัญดังนี้ อันดับหนึ่ง ปัญหาการปรับเปลี่ยนแผนการปฏิบัติงานโครงการพิเศษเพื่อสู่การปฏิบัติจริง อันดับสอง ปัญหาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และอันดับสาม ปัญหาการจัดกิจกรรมขับเคลื่อนป้องกันอุบัติเหตุ

จึงเสนอรูปแบบการดำเนินงาน ด้านงานโครงการพิเศษ ดังนี้

1. เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคง/ นักจิตวิทยาความมั่นคง/ ทหาร/ ตำรวจ/ ผู้สื่อข่าว/ ชุมชน/ ผู้ปกครอง/ ตัวแทนนักศึกษา/ เข้ามามีส่วนร่วมวางแผนดำเนินงาน
2. แต่งตั้งคณะกรรมการทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
3. จัดตั้งอำนวยการความสะอาด/ สนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอและเหมาะสม
4. มีการตรวจ/ นิเทศงาน/ เสนอแนะแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
5. วิเคราะห์ผล/ ประเมินผล/ สรุปผล/ รายงานผล/ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง/ มีการวิจัย

3.4 ด้านงานวินัยนักศึกษา ประเด็นปัญหาที่สำคัญดังนี้ อันดับหนึ่ง ปัญหาการฝึกอบรมนักศึกษาให้อยู่ในระเบียบวินัย อันดับสอง ปัญหาความร่วมมือของครูในการควบคุมความประพฤติของนักศึกษา และอันดับสาม ปัญหาความร่วมมือของผู้ปกครอง

จึงเสนอรูปแบบการดำเนินงาน ด้านงานวินัยนักศึกษา ดังนี้

1. เชิญนักจิตวิทยาวัยรุ่น/ ทหาร/ ชุมชน/ ผู้ปกครอง/ ตัวแทนนักศึกษา/ เข้ามามีส่วนร่วมวางแผนดำเนินงาน
2. แต่งตั้งคณะกรรมการทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
3. จัดตั้งอำนวยการความสะอาด/ สนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอและเหมาะสม
4. มีการตรวจ/ นิเทศงาน/ เสนอแนะแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
5. วิเคราะห์ผล/ ประเมินผล/ สรุปผล/ รายงานผล/ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง/ มีการวิจัย

3.5 ด้านงานสวัสดิการนักศึกษา ประเด็นปัญหาที่สำคัญดังนี้ อันดับหนึ่ง ปัญหาการดูแลสุขภาพความสะอาดสถานที่รับประทานอาหาร และการกำจัดเศษอาหารให้ถูกสุขลักษณะ อันดับสอง ปัญหาการกำกับดูแลเรื่องคุณภาพ ความสะอาดของอาหาร น้ำดื่ม และภาชนะที่บรรจุให้ถูกสุขลักษณะ และอันดับสาม ปัญหาการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา

จึงเสนอรูปแบบการดำเนินงาน ด้านงานสวัสดิการนักศึกษา ดังนี้

1. เชิญแพทย์/ พยาบาล/ บริษัทประกันสุขภาพ ประกันอุบัติเหตุ/ ผู้แทนกรมอนามัยและสิ่งแวดล้อม/ เทศบาล/ เข้ามามีส่วนร่วมวางแผนดำเนินงาน

2. แต่งตั้งคณะกรรมการทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
3. จัดตั้งอำนวยความสะดวก/ สนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอและเหมาะสม
4. มีการตรวจ/ นิเทศงาน/ เสนอแนะแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
5. วิเคราะห์ผล/ ประเมินผล/ สรุปผล/ รายงานผล/ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง/ มีการวิจัย

อภิปรายผล

1. ปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 จำแนกตามประเภทวิชา และขนาดของสถานศึกษา โดยรวมและทุกรายด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญของงานกิจการนักเรียน นักศึกษาน้อยลง สอดคล้องกับ ดำรง ประเสริฐกุล (2542, หน้า 231) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญของงานกิจการนักเรียน นักศึกษา โดยเฉพาะในเรื่อง การจัดวางตัวบุคคลในการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษาควรเป็นที่ยอมรับของครู และนักศึกษา ครูที่ดำเนินงานจะต้องมีใจรักงาน มีความเสียสละ รู้จักใช้จิตวิทยาช่วยร่น การติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง จะต้องชัดเจนรวดเร็ว และเกิดความเข้าใจตรงกัน อาจจัดทำในรูปของเอกสารสิ่งพิมพ์ประกาศออกเสียงตามสาย จะต้องมีการติดต่อสื่อสารกันตลอด และการติดตามผล การแก้ไขปรับปรุงผู้บริหาร ครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องจะต้อง ติดตามการทำงาน และดูแลอย่างใกล้ชิดสม่ำเสมอ ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งในการผลักดันให้การดำเนินงานกิจการนักศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี สามารถแก้ไขปัญหา ปรับปรุงพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 จำแนกตามประเภทวิชา และขนาดของสถานศึกษา

2.1 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 จำแนกตามประเภทวิชา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 จำแนกตามประเภทวิชา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ด้านงานกิจกรรมพบว่า ครู อาจารย์ประจำวิชาช่างอุตสาหกรรมมีความคิดเห็นว่า ปัญหาการดำเนินงาน ด้านงานกิจกรรม ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 มากกว่าครู อาจารย์ประจำวิชาพาณิชยกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และด้านงานโครงการพิเศษ พบว่า ครู อาจารย์ประจำวิชาช่างอุตสาหกรรมมีความคิดเห็นว่า ปัญหาการดำเนินงาน ด้านงานโครงการพิเศษ ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 มากกว่าครู อาจารย์ ประจำวิชาพาณิชยกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจำนวนนักเรียน นักศึกษา ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม มีจำนวนมากกว่านักเรียน นักศึกษาประเภทวิชา

พาณิชย์กรรมซึ่งครู อาจารย์ประจำวิชาช่างอุตสาหกรรมมีจำนวนน้อย ขาดแคลนบุคลากร ครู อาจารย์ มีภาระหน้าที่นอกเหนือจากการสอนมาก ขาดแคลนงบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ส่วน มูลมัตย์ (2541, หน้า 100-101) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานฝ่ายกิจการนักเรียน นักศึกษา ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา เขตการศึกษา 10 พอสรุปได้ว่า วิทยาลัยเทคนิคฯ มีข้อจำกัดด้านบุคลากร ขาดความเชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรม รูปแบบการจัดกิจกรรมไม่หลากหลาย ครู อาจารย์มีไม่เพียงพอ และรับผิดชอบงานหลายด้าน มีคาบสอนมาก จากการเปิดการเรียนการสอนภาคพิเศษ ข้อจำกัดด้านเวลา งบประมาณ และทรัพยากร สนับสนุนไม่เพียงพอ ขาดการนิเทศงานจากผู้บริหาร แต่วิทยาลัยฯ ก็พยายามดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ และนโยบายตามหลักการจัดกิจกรรมที่ต้นสังกัดเสนอแนะ

2.2 เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบัน

การอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ด้านงานสวัสดิการและพยาบาล พบว่า สถานศึกษาขนาดกลางมีความเห็นว่า ปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออก 2 ด้านงานสวัสดิการและพยาบาล มากกว่าสถานศึกษาขนาดเล็ก และสถานศึกษาขนาดใหญ่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ทั้งนี้ เนื่องจาก ครู อาจารย์ ขาดความสามัคคี ไม่ได้รับความร่วมมือจากครู และบุคลากรของโรงเรียน การจัดบริการจะเป็นการดำเนินงานโดยครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาจึงเหมือนกับการจัดสวัสดิการให้แก่ครู บุคลากรทางการศึกษา ทำให้การบริการให้แก่ นักศึกษา ไม่เพียงพอ และทั่วถึงต่อความต้องการของนักศึกษา ขาดบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและประสบการณ์ฝ่ายบริหาร ไม่ให้สิ่งอำนวยความสะดวก ขาดการสนับสนุนงบประมาณที่ต่อเนื่องอย่างเพียงพอ ขาดการติดตามผลและประเมินผล ดังนั้น หากวิทยาลัยฯ ได้มีการดำเนินงาน เพื่อแก้ไขปัญหการดำเนินงานด้านงานสวัสดิการและพยาบาล สอดคล้องกับแนวทางการแก้ปัญหาของ ดำรง ประเสริฐกุล (2542, หน้า 237-238) ได้เสนอแนวทางแก้ปัญหา เช่น เปิดโอกาสให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็น เพื่อจะได้ทราบว่านักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้จัดสวัสดิการและบริการในด้านใดจากสถานศึกษา การจัดสวัสดิการควรจัดในรูปแบบคณะกรรมการเพื่อให้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้สถานศึกษาจัดสวัสดิการ และให้บริการแก่นักศึกษา ผู้บริหารควรจัดทำโครงการและแผนงานไว้ให้ชัดเจน และดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ ควรคัดเลือกครู บุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญ มีความเต็มใจ นอกจากนี้ผู้บริหารควรจัดหางบประมาณมาสนับสนุนการทำงาน จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดสวัสดิการให้แก่ นักศึกษา และต้องติดตาม

ประเมินผลการทำงานเป็นระยะ ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบตั้งใจปฏิบัติงาน ให้สำเร็จตามจุดมุ่งหมายต่อไป

3. รูปแบบการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2

3.1 ด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน ประเด็นปัญหาที่สำคัญดังนี้ อันดับหนึ่ง การติดตามภาวะมีงานทำ และการศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษา แนวทางการดำเนินงานคือ ผู้บริหารต้องเล็งเห็นความสำคัญของบุคลากร เอาใจใส่ดูแล และอำนวยความสะดวก สนับสนุนงบประมาณอย่างเหมาะสม อันดับสอง การปรับเปลี่ยนแผนงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน เพื่อนำสู่การปฏิบัติจริง แนวทางการดำเนินงานคือ จัดลำดับงานให้เป็นระบบ มีผู้รับผิดชอบ บอกจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน ผู้บริหารต้องคัดสรรบุคคลที่มีใจรักงาน เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการแนะแนว ผู้จัดการฝ่ายบุคคล ผู้นำห้องที่มีนโยบายที่จะพัฒนาคน พัฒนางาน ประชุมชี้แจงบุคลากร และผู้ที่เกี่ยวข้อง สร้างความเข้าใจในส่วนต่าง ๆ ของแผนงาน มอบหมายการปฏิบัติงานอย่างเป็นทางการ อันดับสาม การจัดงานให้แก่นักศึกษา แนวทางการดำเนินงานคือ ผู้บริหารต้องให้ถึงอำนวยความสะดวก บุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ ต้องมีวิธีการหรือกิจกรรมที่ทำให้ให้นักศึกษา แสดงออกถึงจุดเด่น และความสามารถของตนเอง เป็นงานที่เขาถนัด เหมาะสมและมีประโยชน์ จึงเสนอรูปแบบการดำเนินงาน ด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน ดังนี้ เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการแนะแนว ผู้จัดการฝ่ายบุคคล เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงาน แต่งตั้งคณะกรรมการทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จัดถึงอำนวยความสะดวก สนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอและเหมาะสม มีการตรวจ นิเทศงาน เสนอแนะแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ วิเคราะห์ผล ประเมินผล สรุปผล รายงานผล ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง มีการวิจัยเพื่อพัฒนางาน ซึ่งสอดคล้องกับ เชาวัน มณีวงษ์ (ม.ป.ป., หน้า 46) ได้กล่าวว่าการบริการแนะแนวอย่างเป็นระบบที่ดี ควรกำหนดแผนปฏิบัติงานตามความจำเป็นก่อนหลัง มีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ บุคลากรต้องมี ความรู้ ความสามารถ ถ้าบุคลากรทางการศึกษา ครู อาจารย์ขาดความรู้ความสามารถ จะต้องมีการนิเทศ การฝึกอบรม มีการติดต่อสื่อสารที่ดี เพื่อสร้างความเข้าใจในการบริการแนะแนว ซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือที่ดี การประสานงานที่ดียิ่งขึ้น จะต้องมีการกำหนดผู้รับผิดชอบตามสายงาน และหน้าที่อย่างชัดเจน มีสำนักงาน อุปกรณ์อำนวยความสะดวก มีการจัดทำระบบเอกสาร การเก็บบันทึกข้อมูล การสรุปผลและรายงานผล ตามลำดับขั้นตอนต่อไป

3.2 ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา ประเด็นที่เป็นปัญหาที่สำคัญ อันดับหนึ่ง การปรับเปลี่ยนแผนงานกิจกรรมนักศึกษา เพื่อนำสู่การปฏิบัติจริง แนวทางการดำเนินงานคือ ผู้บริหารจะต้องให้การสนับสนุน อำนวยความสะดวก มีการวางแผน และจัดสรรงบประมาณต้อง

ตอบสนองนักศึกษาทุกคน ครูที่เกี่ยวข้อง ต้องมีองค์ความรู้ เข้าใจงาน เป็นแบบอย่างที่ดี และตอบรับอนาคต อันค้ำสอง การจัดหาอุปกรณ์กีฬา และสถานที่ออกกำลังกายให้นักศึกษา แนวทางการดำเนินงานคือ จัดตั้งชมรมกีฬา มีการวางแผนงาน จัดหาสถานที่ที่เหมาะสม และจัดเตรียมงบประมาณ หรือ ไม่เพียงพอจำเป็นต้องขอความอนุเคราะห์อุปกรณ์กีฬาตามหน่วยงาน ทั้งภาครัฐและเอกชนที่ส่งเสริมและสนับสนุน มีการส่งเสริมกีฬาในร่มและกลางแจ้ง มีกีฬาหลากหลายประเภท เพื่อเสริมสร้างสุขภาพร่างกายให้นักศึกษา ส่งเสริมให้มีการจัดการแข่งขันกีฬาทั้งภายในและภายนอกตามโอกาส สร้างความสัมพันธ์กับชุมชน คัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะทางให้นักศึกษาที่สนใจกีฬานั้น ๆ ส่งเสริมและสนับสนุนนักศึกษาที่มีความสามารถในด้านการกีฬา ต้องมีผู้ดูแลและรับผิดชอบในเรื่องกีฬา อุปกรณ์กีฬา และการเบิกจ่าย อย่างเป็นระบบ อันค้ำสาม การดำเนินงานชมรมต่าง ๆ แนวทางการดำเนินงานคือ ขอบข่ายงานกิจกรรมต้องเด่นชัด ควรสนับสนุนกิจกรรมเสริมในทางบวก และให้นักศึกษามีส่วน ร่วมคิด ร่วมทำ ในส่วนของครู บุคลากร ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในเรื่องของชมรมต่าง ๆ จำเป็นต้องมีความรู้ ความสามารถ มีประสบการณ์ ในกิจกรรมนั้น ๆ และครูต้องได้รับขวัญและกำลังใจจากผู้บังคับบัญชา ครูจะต้องมีความเสียสละ อดทนเป็นอย่างสูง คำนึงถึง ไม่ปล่อยปละละเลยนักศึกษา รู้จักใช้จิตวิทยาช่วยร่นความขงว้ย ครูต้องสร้างขวัญและกำลังใจให้นักศึกษา จึงเสนอรูปแบบการดำเนินงาน

ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา ดังนี้ เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านนั้นทนาการ พิธีกรเกมสัโซว ผู้สื่อข่าว ชุมชน ผู้ปกครอง ตัวแทนนักศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงาน แต่งตั้งคณะกรรมการทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จัดตั้งอำนวยความสะดวก สนับสนุนงบประมาณ อย่างเพียงพอและเหมาะสม มีการตรวจ นิเทศงาน เสนอแนะแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ วิเคราะห์ผล ประเมินผล สรุปผล รายงานผล ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง มีการวิจัยเพื่อพัฒนางาน ซึ่งสอดคล้องกับ คำรง ประเสริฐกุล (2542, หน้า 40) สถานศึกษาควรส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมที่เพิ่มเติมความรู้ และประสบการณ์ ให้นักศึกษา การจัดกิจกรรมควรยึดจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษา อยู่ในความดูแลของโรงเรียนโดยผู้บริหารหรือครู อาจารย์ เป็นผู้ให้คำปรึกษาและประเมินผล ต้องยึดหลักประชาธิปไตย การทำกิจกรรมต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน วัย ความสามารถของนักศึกษา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เช่น ความสนใจ ความถนัด โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3 ด้านงานโครงการพิเศษ ประเด็นที่เป็นปัญหาที่สำคัญ อันค้ำหนึ่ง ปัญหาการปรับเปลี่ยนแผนการปฏิบัติงานโครงการพิเศษ เพื่อสู่การปฏิบัติจริง แนวทางการดำเนินงานคือผู้บริหารต้องเอาใจใส่ดูแล อำนวยความสะดวก และคอยส่งเสริมสนับสนุนผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงาน มีการประชุมทางวิชาการ สร้างเครือข่ายกลุ่มผู้เรียน มีการวางแผนดำเนินงานเชิงอนาคตและการจัดการ

ที่ตี ปรับเปลี่ยนแผนให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล ต้องมีกรอบทางความคิดให้อยู่ในทิศทางเดียวกัน
 อบรมความรู้และทักษะ โดยผู้เชี่ยวชาญและนักจิตวิทยา บุคคลที่ผ่านการฝึกอบรมได้ทำงานจาก
 ประสบการณ์ตรง อันดับสอง ปัญหาการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แนวทางการดำเนินงาน
 คือ ต้องหาวิธีการป้องกันให้มากกว่า การแก้ไข อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็น
 ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ คนใกล้ชิดต้องทำความเข้าใจไปในทางทิศทางเดียวกันและร่วมกันแก้ไข
 ต้องคอยอบรม คอยสังเกตพฤติกรรมนักเรียนอยู่ตลอด มีสื่อสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับโทษของยาเสพติด
 มีการประชาสัมพันธ์กระจายข่าว มีการณรงค์ป้องกัน โดยให้ผู้มีประสบการณ์โดยตรงมาบอกเล่า
 เรื่องราวให้นักศึกษาได้ซักถามข้อสงสัย พาไปดูวิธีบำบัดรักษา สถานศึกษาต้องส่งเสริมและสนับสนุน
 กิจกรรมที่มุ่งเน้นไปในทางที่ดีงาม อบรมพัฒนาจิตใจแก่นักศึกษา อันดับสาม ปัญหาการจัดกิจกรรม
 ขับขันปลอดภัยป้องกันอุบัติเหตุ แนวทางการดำเนินงานคือ พัฒนาศักยภาพนักศึกษา ฝึกอบรม
 การขับขันปลอดภัยโดยร่วมมือกับศูนย์ขับขันปลอดภัยรุดจกยานยนต์ของภาคเอกชน เชิญวิทยากรหรือ
 ผู้เชี่ยวชาญมาอบรมเรื่องกฎและวินัยจราจร กิจกรรมดังกล่าวต้องทำอย่างต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ
 และครู อาจารย์ ผู้ปกครองร่วมมือกัน ดูแลอย่างใกล้ชิด จึงเสนอรูปแบบการดำเนินงาน ด้านงาน
 โครงการพิเศษดังนี้ เชิญผู้เชี่ยวชาญด้านความมั่นคง นักจิตวิทยาความมั่นคง ทหาร ตำรวจ ผู้สื่อข่าว
 ชุมชน ผู้ปกครอง ตัวแทนนักศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงาน แต่งตั้งคณะกรรมการ
 ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จัดตั้งหน่วยความสะดวก สนับสนุน
 งบประมาณอย่างเพียงพอและเหมาะสม มีการตรวจ นิเทศงาน เสนอแนะแนวทางการดำเนินงาน
 เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ วิเคราะห์ผล ประเมินผล สรุปผล รายงานผล ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง
 มีการวิจัยเพื่อพัฒนางาน ซึ่งสอดคล้องกับ ระเบียบกรมอาชีวศึกษาว่าด้วยการบริหารสถานศึกษา
 (กรมอาชีวศึกษา, 2537) ที่กำหนดว่า ให้วิทยาลัยดำเนินงานโครงการพิเศษของสถานศึกษา และ
 ประสานงานโครงการพิเศษกับจังหวัด กรม กระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นงานที่เกี่ยวข้อง
 กับการป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด งานโครงการอาสาพัฒนา เป็นงานที่เกิดขึ้นเฉพาะกิจที่อาจ
 ไม่มีในแผนการดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่มาจากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ
 และกรมอาชีวศึกษา งานโครงการพิเศษเป็นงานที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักศึกษา เช่น
 งานโครงการอาชีวศึกษา พัฒนางานโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารตามพระราชดำริ
 งานอาชีวศึกษาร่วมด้วยช่วยประชาชน งานอาชีวศึกษาช่วยเหลือผู้ประสบภัยคลื่นยักษ์สึนามิ
 งานโครงการศูนย์ซ่อมสร้างเพื่อชุมชน งานอาชีวศึกษาช่วยชาติประหยัคพลังงาน เป็นต้น ซึ่งนักเรียน
 นักศึกษามีส่วนร่วม ในการนำความรู้วิชาชีพหลังจากที่เรียนในห้องเรียน นอกห้องเรียน และจาก
 สถานการณ์จริงมาใช้ประโยชน์เป็นการปลูกฝังจิตสำนึก ความรับผิดชอบต่อสังคมบำเพ็ญประโยชน์
 ต่อส่วนรวมและประเทศชาติ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวจะประสบผลสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์นั้นต้อง

อาศัยงบประมาณสนับสนุนอย่างเพียงพอ มีวัสดุ อุปกรณ์อำนวยความสะดวก มีการประสานความร่วมมือทั้งหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน ระดมความคิดเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น และเพื่อให้นักเรียน นักศึกษา ห่างไกลจากยาเสพติด ส่งเสริมให้นักศึกษามุ่งเน้นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมให้มากที่สุด

3.4 ด้านงานวินัยนักศึกษา ประเด็นที่เป็นปัญหาที่สำคัญ อันดับหนึ่ง ปัญหาการฝึกอบรมนักศึกษาให้อยู่ในระเบียบวินัย แนวทางการดำเนินงานคือ ผู้บริหาร ครู ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี ต้องมีภาวะผู้นำที่ดี ไม่พยายามเอาชนะนักศึกษา ไม่ปกครองแบบสั่งการ ต้องเข้าใจตามช่วงวัย ทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน อบรมบ่มเพาะนิสัยที่ดี มีกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างระเบียบวินัย กฎระเบียบต้องทันสมัย ต้องมีความรู้เรื่องกฎหมายคุ้มครองเด็ก เป็นที่ยอมรับของนักศึกษา ต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อันดับสอง ปัญหาความร่วมมือของครูในการควบคุมความประพฤติของนักศึกษา แนวทางการดำเนินงานคือ ผู้บริหารต้องเอาใจใส่ดูแลให้ขวัญกำลังใจผู้ปฏิบัติงาน ต้องมีคณะกรรมการในการดำเนินงาน และประสานงานกันทุกฝ่าย อย่างใกล้ชิด ต้องเข้าใจจิตวิทยาของวัยรุ่น ครูต้องยอมเสียสละทุ่มชีวิต และจิตใจดูแลเยาวชนเพราะเยาวชนเป็นสิ่งสำคัญของชาติ ครูต้องมีจิตใจเป็นธรรม มีทัศนคติที่ดีกับเด็ก ใช้คำพูดที่ดีในการอบรมสั่งสอน มีกิจกรรมเสริมให้นักศึกษาต้องเน้นลงไปในรูปแบบ ได้พัฒนาศักยภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเบี่ยงเบนให้ไปในทางที่ดีงาม อันดับสาม ปัญหาความร่วมมือของผู้ปกครอง แนวทางการดำเนินงานคือ ต้องสร้างเครือข่ายผู้ปกครอง มีการทัศนศึกษาร่วมกัน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับสถานศึกษา มีโครงการเยี่ยมบ้านนักศึกษา จึงเสนอรูปแบบการดำเนินงานด้านงานวินัยดังนี้ เชิญนักจิตวิทยาวัยรุ่น ทหาร ชุมชน ผู้ปกครอง และตัวแทนนักศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงาน แต่งตั้งคณะกรรมการทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จัดตั้งอำนาจความสะดวก สนับสนุนงบประมาณอย่างเพียงพอและเหมาะสม มีการตรวจ นิเทศงาน เสนอแนะแนวทางการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ วิเคราะห์ผล ประเมินผล สรุปผล รายงานผล ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง มีการวิจัยเพื่อพัฒนางาน ซึ่งสอดคล้องกับ เราวน มณีวงษ์ (ม.ป.ป., หน้า 175-177) ผู้บริหาร ครู อาจารย์ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้าใจถึงสภาพที่เป็นจริงตามธรรมชาติ และความต้องการของเด็กในระดับต่าง ๆ วัยต่าง ๆ อย่างถูกต้อง โรงเรียนจะต้องกำหนดนโยบาย และแนวปฏิบัติในการปลูกฝัง อบรมอย่างชัดเจน จะต้องชี้แจงให้ครู อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องทราบถึงแนวทางที่กำหนด ต้องร่วมมือร่วมใจกันอย่างแท้จริง ซึ่งมีข้อเสนอแนะดังนี้ คือ ครู อาจารย์ต้องปรับปรุงตัวเองให้เหมาะสม จะต้องสร้างศรัทธา ความเชื่อถือและไว้วางใจให้เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียน เพื่อเป็นที่เคารพของนักศึกษา ต้องมีความสามัคคีกัน ทั้งครู และนักศึกษา

โรงเรียนจะต้องปรับปรุงอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม สนาม อาณาบริเวณต่างๆ ให้ร่มรื่น เพื่อสร้างบรรยากาศ ศรัทธาและแรงจูงใจให้นักศึกษาได้เกิดความรัก ความผูกพันกับโรงเรียน โรงเรียนต้องสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง เช่น เชิญผู้ปกครอง มาเยี่ยมเยียนโรงเรียน จัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์กลางของชุมชน เปิดโอกาสให้ประชาชนมาใช้อาคาร สถานที่บริเวณโรงเรียน ในบางโอกาส โรงเรียนควรจัดปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และเป็นที่ยอมรับของนักศึกษาส่วนใหญ่

3.5 ด้านงานสวัสดิการนักศึกษา ประเด็นที่เป็นปัญหาที่สำคัญ อันดับหนึ่ง ปัญหา

การดูแลสุขภาพ ความสะอาดสถานที่รับประทานอาหาร และการกำจัดเศษอาหารให้ถูกสุขลักษณะ แนวทางการดำเนินงานคือ ผู้บริหารต้องสนับสนุน จัดการอำนวยความสะดวก แต่งตั้งคณะกรรมการติดตาม ควบคุมคุณภาพอย่างใกล้ชิด ต้องสะอาด ปลอดภัย มีสัญญาณหรือข้อตกลงกับร้านค้าต้องมีมาตรฐาน อันดับสอง ปัญหาการกำกับดูแลเรื่องคุณภาพ ความสะอาดของอาหาร น้ำดื่ม และภาชนะที่บรรจุให้ถูกสุขลักษณะ แนวทางการดำเนินงานคือ ผู้บริหารต้องเอาใจใส่ แต่งตั้งคณะกรรมการ ควบคุม ดูแล ติดตามอย่างใกล้ชิด มีร่างมาตรฐาน เรื่องอาหาร น้ำดื่ม ต้องถูกหลักสุขาภิบาล อันดับสาม ปัญหาการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา แนวทางการดำเนินงานคือ การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ต้องมีการณรงค์จัดนิทรรศการในสถานศึกษา จัดกิจกรรม ที่เน้นรูปธรรม มีการสัมมนา อบรมความรู้ ทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยผู้เชี่ยวชาญ เช่น นักจิตวิทยา ได้รับฟังคำแนะนำจากแพทย์ ทางด้านวิธีการดูแลสุขภาพอนามัย ป้องกัน โรคติดต่อ รวมทั้งการควบคุมกำเนิด ซึ่งส่งผลกระทบทำให้เกิดปัญหาในภาคหน้า ได้ พาไปศึกษาจากสถานที่ผู้ป่วยเกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ อาทิ เช่น โรคเอดส์ จึงเสนอรูปแบบการดำเนินงาน ด้านงานสวัสดิการนักศึกษาดังนี้ เชิญแพทย์ พยาบาล บริษัทประกันสุขภาพ ประกันอุบัติเหตุ ผู้แทนกรมอนามัยและสิ่งแวดล้อม เทศบาล เข้ามา มีส่วนร่วมวางแผนการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับ คำรณ ประเสริฐกุล (2542, หน้า 142) การจัดสวัสดิการในด้านต่างๆ เป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการเรียน การสอน สวัสดิการที่โรงเรียนจะจัดให้กับนักเรียน ส่วนใหญ่เป็นงานบริการด้านต่างๆ คือ การบริการทั่วไป การบริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย และบริการอาหารกลางวัน การบริการรักษา ความปลอดภัย การบริการป้องกันอุบัติเหตุ เป็นต้น การบริการได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสถานภาพของโรงเรียน นักศึกษา สภาพของสังคม ความเหมาะสม ความพร้อมและอื่นๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้บริหารโรงเรียนจะให้ความสำคัญ ในเรื่องสวัสดิการมากน้อยเพียงใด เพราะผู้ที่ได้รับสวัสดิการก็คือ นักศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษารูปแบบการดำเนินงานกิจการนักเรียน นักศึกษา ของสถาบันการอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก 2 จึงมีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ได้ดังนี้

1. ด้านงานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน

1.1 ผู้บริหาร ควรให้ขวัญกำลังใจ ให้ความสำคัญของครู บุคลากร ครูควรเอาใจใส่ ดูแล ติดตามการมีงานทำ และการศึกษาต่อของนักศึกษา

1.2 ผู้บริหาร ครูควรปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงาน จัดหาและสนับสนุน งบประมาณ จัดลำดับงานและมอบหมายงานอย่างชัดเจน จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก และเทคโนโลยีเพื่อการดำเนินงานอย่างเพียงพอ พร้อมทั้งติดตามผล และประเมินผล เฉพาะทาง อย่างจริงจัง

2. ด้านงานกิจกรรมนักศึกษา

2.1 ผู้บริหารควรปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานในการปฏิบัติจริง คัดเลือกบุคคลที่มี ใจรักงาน มีความรู้และเข้าใจงาน จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอ ให้สิ่งอำนวยความสะดวก

2.2 สถานศึกษาควรจัดตั้งชมรมกีฬา มีคณะกรรมการดำเนินงาน จัดสถานที่ ออกกำลังกาย สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์กีฬา และงบประมาณเพื่อการดำเนินงานอย่างเพียงพอ

3. ด้านงานโครงการพิเศษ

3.1 ผู้บริหารควรปรับเปลี่ยนแผนการดำเนินงานในการปฏิบัติจริง ให้สอดคล้องกับ นโยบายของรัฐบาล และสอดคล้องกับอนาคตที่เปลี่ยนแปลง

3.2 สถานศึกษาควรหากิจกรรมหรือแนวทางป้องกันปัญหาเสียดสีโดยประสาน ความร่วมมือกับครูและผู้ปกครอง

4. ด้านงานวินัยนักศึกษา

4.1 ผู้บริหาร ครู ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ยอมรับของนักศึกษา ต้องมีส่วนร่วม ในการฝึกอบรมนักศึกษาให้อยู่ในระเบียบวินัย

4.2 ครูต้องให้ความร่วมมือกันในการควบคุมความประพฤติของนักศึกษา เข้าใจ จิตวิทยาของวัยรุ่น มีความเมตตา เสียสละ มีจิตใจเป็นธรรม

5. ด้านงานสวัสดิการนักศึกษา

5.1 สถานศึกษาควรดูแลรักษาความสะอาดสถานที่รับประทานอาหารและการกำจัด เศษอาหารให้ถูกสุขลักษณะ มีกำหนดมาตรฐานของอาหาร น้ำดื่ม ความสะอาดของภาชนะบรรจุ อาหาร ตามหลักสุขาภิบาลอาหาร

5.2 สถานศึกษา ควรมีการติดตามผล กำกับดูแลด้านคุณภาพ ความสะอาดของอาหาร น้ำดื่ม ภาชนะที่บรรจุให้ถูกสุขลักษณะ มีการประเมินผลอย่างจริงจัง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการส่งเสริมระเบียบวินัยของนักศึกษา
2. ควรศึกษา ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินงานวินัยนักศึกษา